

Sammanfattning
Rapport 2012:5

Idrott och hälsa i grundskolan

Med lärandet i rörelse

Sammanfattning

Kvalitetsgranskningens mest centrala resultat pekar på att undervisningen i idrott och hälsa för årskurserna 4-6 har en lös koppling till kursplanen.

Föreställningen om hur ämnets innehåll ska tolkas och vad undervisningen ska syfta till skiljer sig åt mellan olika lärare. Elevernas bild av ämnet tycks mest vara formad av deras förväntningar. De känner i mycket liten utsträckning till vad de förväntas lära sig och vad de ska kunna utifrån innehållet i läroplan och kursplan. Skolledningarna har generellt en diffus bild av ämnet. Lärare som undervisar i idrott och hälsa är inte sällan isolerade, i både pedagogiskt och organisatoriskt hänseende från skolornas övriga systematiska kvalitetsarbete.

Flera utvecklingsområden identifieras i granskningen. De tyder på att undervisningen ofta styrs av planering och aktiviteter i så hög grad att frågor som har att göra med elevernas lärande och undervisningsmålen kommer i skymundan. Undervisningen har också en så kraftig slagsida mot kunskapsområdet rörelse att det är mycket tveksamt om eleverna ges möjlighet att uppnå samtliga kunskapskrav i kursplanen för idrott och hälsa. Detta begränsar även anpassningen av undervisningen till elevernas erfarenheter och tänkande. Men de lärare som har tydliga undervisningsmål kopplade till de aktiviteter som genomförs och som utgår från elevernas erfarenheter och tänkande, har också en större variation i undervisningen – som i sin tur ytterligare bidrar till ytterligare individanpassning.

I denna granskning kan vi också se ett samband mellan å ena sidan kvaliteten i den undervisning eleverna får och å andra sidan lärarens utbildning och kompetensutveckling. Lärare som har ämnesutbildning i idrott och hälsa och tillgång till kompetensutveckling anpassar bland annat i större

” Elevernas bild av ämnet tycks mest vara formad av deras förväntningar”

utsträckning undervisningen till elevernas erfarenheter och behov. Eleverna ges också större utrymme att reflektera över sitt lärande.

Granskningen visar att överraskande många skolor har svårt att garantera att eleverna får undervisning i den omfattning de har rätt till och att undervisningen fullt ut täcker det innehåll som anges i kursplanen för idrott och hälsa. När det gäller lärandemiljön visar besöken att skolorna agerar om det kommer signaler om att elever utsätts för kränkningar i samband med undervisningen i idrott och hälsa. Skolorna är dock betydligt sämre på att förebygga och identifiera kränkningar mellan elever och utsatthet i samband med undervisningen.

Skolinspektionens kvalitetsgranskning av ämnet idrott och hälsa i årskurserna 4-6 visar att det finns ett antal preciserade områden som det är angeläget att skolorna och huvudmännen utvecklar.¹ Skolinspektionen bedömer därför att åtgärder generellt behöver vidtas inom följande områden:

- Lärare i idrott och hälsa behöver utveckla fler arbetssätt för att omsätta läroplanen och kursplanens innehåll i undervisningen.
- Lärare i idrott och hälsa behöver i större utsträckning anpassa undervisningen till elevernas erfarenheter och tänkande.
- Lärare i idrott och hälsa behöver tillgång till mer ämnesinriktad kompetensutveckling för att öka variationen och bredden i undervisningen.
- Lärare i idrott och hälsa och rektorerna behöver se till att alla elever som inte är befriade deltar i undervisningen.
- Rektor behöver se till att ämnet ingår fullt ut i det systematiska kvalitetsarbetet så att undervisningen i idrott och hälsa utvecklas.
- Skolorna behöver arbeta mer aktivt med att förebygga och kartlägga kränkande behandling i samband med undervisningen i idrott och hälsa.
- Skolorna behöver se till att eleverna får undervisning i den omfattning och med det innehåll de har rätt till.

Skolinspektionens bedömningar bygger på de intervjuer, observationer samt dokumentstudier som gjordes i samband med granskningen.

¹ Bedömningarna utgår från ansvarsfördelningen enligt gällande skollag och övriga styrdokument på skolområdet.

Regelbunden tillsyn av alla skolor

SKOLINSPEKTIONEN granskar löpande all skolverksamhet, närmare 6 000 skolor. Tillsynen går igenom många olika områden i verksamheterna för att se om de uppfyller det som lagar och regler kräver.

Kvalitetsgranskning inom avgränsade områden

SKOLINSPEKTIONEN granskar mer detaljerat kvaliteten i skolverksamheten inom avgränsade områden. Granskningen ska leda till utveckling.

Anmälningar som gäller förhållandet för enskilda elever

ELEVER, FÖRÄLDRAR och andra kan anmäla missförhållanden i en skola till Skolinspektionen, till exempel kränkande behandling eller uteblivet stöd till en elev.

Fristående skolor – kontroll av grundläggande förutsättningar

SKOLINSPEKTIONEN bedömer ansökningar om att starta fristående skolor. Bedömningen innebär en grundläggande genomgång av skolans förutsättningar inför start.